

ARMATA ROMÂNĂ ANGAJATĂ ÎNTR-UN RĂZBOI CU O NOUĂ CONFIGURAȚIE ȘI DINAMICĂ – BĂTĂLIA PENTRU GALAȚI, ÎN IANUARIE 1918

Conf. univ. dr. Mihaela Denisia LIUȘNEA

ABSTRACT

THE ROMANIAN ARMED FORCE IN A WAR WITH A NEW CONFIGURATION AND DYNAMICS – BATTLE FOR GALAȚI IN JANUARY 1918

One of these pages of history that Bolshevik ideologists wished to remove from collective memory was the 7/20 - 9/22 January 1918 moment, when in Galați, in a very complex international context, there was a fierce struggle for „nation and country” to prevent the political and military collapse of what remained of the Kingdom of Romania after the defeats of 1917 - namely, Moldova.

The Battle of Galați in 1918, January 7/20 - 9/22, was one of the first armed confrontations following the rules of a modern warfare where all types of weapons are involved and perfectly cooperate in our case, artillery, aviation, with a double role of recognition, but also that of supporting the land army by bombardment, then the fleet, whose shooting defended and supported the soldiers, who eventually got to the melee fight. Undoubtedly, the information transmission unit had an important role - by telephone, so that very good coordination could be achieved between all the army bodies.

After the victory of the Romanian army, not only the front was rescued, but also the bolshevization of other Russian army bodies (consisting of about one million people) and even the attempt, through pressure from the other points, Pașcani and Spătărești - Fălticeni, to bolshevise the space of Moldova were avoided for the time being. Let us not forget that the city was the southernmost point on the front line in 1918, located on the border with Russia, through Bessarabia, occupied in 1821 by the Tsarist Empire.

After this victory, Bessarabia was able to receive the armed support it had requested, so that it could protect itself against the robbery and crimes of the Russian army that was retreating in great disorder and so that it could defend its independence, a first step towards fulfilling an ideal, that of „the union with the Country” - in March 1918.

Analele Buzăului X, Buzău, 2018, p. 187 – 197.

Cuvinte cheie: Galaţi, 1918, război, Basarabia

Keywords: Galaţi, 1918, war, Bessarabia

*

Despre primul război mondial s-a scris foarte mult în Occident şi foarte puţin în spaţiul rusesc, pentru că Rusia ţaristă dispare înainte de sfârşitul acestuia, iar bolşevicii care au luat, prin forţă, puterea, au definit acest război drept imperialist şi ca urmare, un trecut ce trebuia să dispară din amintirea tuturor, precum ţarul Nicolae al II-lea cu întreaga familie, alături de toţi cei care s-au opus noului regim. Din păcate, în România de după 1945, atitudinea a fost aceeaşi, astfel că paginile de istorie şi monumentele eroilor au fost pur şi simplu distruse, mulţi oamenii participanţi direct la evenimente, au fost încarcerati, torturaţi şi ucişi, după care s-a aşternut tăcerea timp de multe decenii.

Una dintre aceste pagini de istorie, pe care ideologii bolşevici şi-au dorit să o şteargă din memoria colectivă, a fost momentul 7/20 - 9/22 ianuarie 1918, când la Galaţi, într-un context internaţional deosebit de complex, s-a desfăşurat o crâncenă luptă pentru „neam şi ţară”, pentru a preveni colapsul politic şi militar a ceea ce mai rămăsese din Regatul României, după înfrângerile anului 1917 - şi anume Moldova.

Din fericire, s-au păstrat documente, printre care un Memoriu, scris de un preot militar¹, participant direct la evenimente, Pr. Căpitan Ioan Muşeteanu², de la Regimentul 21 Infanterie³, care surprinde foarte corect contextul şi condiţiile

¹ Preoţii militari erau asimilaţi în armată cu titlul de locotenenţi. În luna martie a anului 1917, Marele Stat Major elibera Ordinul Circular 19.001, primul act oficial care reglementa asimilarea preoţilor militari, precum şi recompensarea celor care au dat dovadă de acte de bravură, curaj şi dispreţ faţă de moarte, astfel că preoţii de regimente erau asimilaţi gradului de *locotenent*, cu posibilitatea de a fi înaintaţi la gradul de *căpitan* pentru merite deosebite. O.C. 19 001/ 9 martie 1917, în *Monitorul Oastei*, nr. 28 / 1917, p. 118 - 119. Înalt Decret nr. 778/ 25 iulie 1917, în *Monitorul Oastei*, nr. 79/ 1917.

² Ioan D. Muşeteanu, licenţiat, paroh al Bisericii Buna Vestire din Cărămidarii de Sus - Grozăveşti din Bucureşti (1903 - 1918), a slujit iniţial în Regimentul 40, după care, în refacere, ajunge preot la Regimentul 21 Infanterie, în grad de căpitan. A mai slujit la Regimentul 46/61, după care a fost mutat pe Trenul Sanitar nr. 8. Pr. Grigore N. Popescu, *Preoţimea română şi întregirea neamului. Chipuri, fapte, suferinţele şi pilde pentru viitor*, I, Tipografia „Vremea”, Bucureşti, 1948, p. 120. Pr. Ic. C. Nazarie, *Activitatea preoţilor din armată*, Bucureşti, 1921, p. 103.

³ Unde „Prezentându-mă la Regimentul 21 în ziua de 7 martie a.c., primele cuvinte cu care m-a întâmpinat comandantul, col. Gorski, au fost acestea: «Părinte, suntem într-o stare nenorocită, avem peste 600 de bolnavi şi în fiecare zi ne mor câte 5-6 oameni; fii binevenit între noi şi te rugăm să ne dai tot concursul pentru combaterea bolilor contagioase». Aici „A ridicat moralul şi a vindecat sufletul soldaţilor regimentului ...plin de patriotism şi smerenie”. (Lt. col. Maxim); Gheorghe Nicolescu, Gheorghe Dobrescu, Andrei Nicolescu, *Preoţi în lupta pentru făurirea României Mari 1916 - 1919*, Editura EUROPA NOVA, Bucureşti, 2000, p. 336.

de desfășurare, personajele implicate și oferă amănunte deosebit de utile pentru a înțelege cum s-au derulat evenimentele. Astfel, în continuare, urmând textul documentului menționat, vom completa și vom reconstitui, utilizând și alte surse, evenimentele ce încep în zi de Sărbătoare, Sf. Ioan Botezătorul, ale anului 1918.

*

Demersul nostru va începe cu consecința imediată a prăbușirii Imperiului țarist - prăbușirea frontului rus, anticipată și favorizată de demersurile Germaniei, care reușise să exporte revoluția roșie și să o implementeze în Imperiul țarist tocmai pentru a-l scoate din război. Facem această mențiune necesară pentru a înțelege în ce condiții, germanii, adversari în război împotriva românilor pe front, au reușit să folosească o nouă tehnică, neconvențională - războiul psihologic, determinat de spargerea alianței și conflicte armate în tabăra adversă, între foști aliați - în cazul nostru cea româno-rusă. Să ne amintim că România intrase în război de partea Antantei, în 1916, prin *Tratatul de Alianță între România, pe de o parte, și Franța, Marea Britanie, Rusia și Italia*, și a *Convenției militare* semnate la București, la 4/17 august 1916⁴.

La sfârșitul anului 1917, în condițiile în care, pe frontul românesc, armatele ruse refuzau să mai asculte ordinele comandantului lor direct, general Dimitrie Grigorovici Scerbacev, al cărui cartier General se afla la Iași (Socola), acesta a trimis, la 20 noiembrie / 3 decembrie 1917, o telegramă feldmareșalului german August von Mackensen și arhiducelui austriac Iosif, prin care le propunea „încheierea unui armistițiu cu trupele ruse și române de pe frontul român”⁵. Ieșirea Rusiei din război, închisese și posibilitățile de aprovizionare a armatei române prin Marea Nodului, precum și prin Marea Neagră, prin porturile Arhanghelsk, Semenova și Alexandrovsk. Astfel, România a fost pusă în situația de a încheia un armistițiu, în 26 noiembrie / 9 decembrie 1917, stabilindu-se încetarea ostilităților pe frontul românesc, semnatori cu Tripla Alianță fiind atât Rusia, cât și România. Se semnase la Focșani, în condițiile în care statul Român avea o nouă frontieră militară pe aliniamentul Focșani - Nămolosa - Galați. Pr. Căpitan Ioan Mușățeanu scrie că „De la 21 suntem în armistițiu, așa că stăm foarte liniștiți. Circulă multe zvonuri, însă - noi armata - una știm, să luptăm înainte oricâte jertfe ni s-ar cere... Soldații noștri aveau față de ruși o atitudine foarte rezervată, dar și îi

⁴ I. Ionașcu, P. Bărbulescu, Gh. Gheorghe, *Tratatul internațional ale României 1354-1920: Texte rezumate, adnotări, bibliografie*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1975, p. 410 - 412.

⁵ Mihaela Denisia Lîușnea, *Romania in the international context of the 1918*, în *International Multidisciplinary Scientific Conference on the Dialogue between Sciences & Arts, Religion & Education MCDSARE*, 2, Târgoviște, 2018, p. 205.

priveau cu un ochi batjocoritor. Asemenea sunt foarte disciplinați, încât fac admirația noastră a tuturor ofițerilor și aceasta ne dă mari speranțe în victorie. Ocupația soldaților, după încheierea armistițiului, a fost patrularea pe stradă contra jafurilor făcute de ruși, care și începuseră a se manifesta pe ici pe colo. La 14 decembrie am primit ordin de plecare spre Galați, făcând acest drum de 40 km într-o după-amiază și o noapte întreagă. Comanda regimentului s-a stabilit în com. Fântânele, unde fiind o biserică neisprăvită am slujit și eu cum am putut într-însa, în zilele de 24 și 25 decembrie și 1 ianuarie - Sf. Vasile. Ocupația soldaților era și acum tot patrularea prin sat și drumurile de la un sat la altul. Aici am ținut trei șezători: 25, 27 și 31 decembrie".⁶

Pe de altă parte, prăbușirea Rusiei țariste crease ocazia reparării unei nedreptăți istorice – ocuparea de către aceasta a Basarabiei în 1812, astfel că în noiembrie 1917, în Adunarea legislativă a acesteia s-a decis formarea Sfatului Țării, sub președinția lui Ioan Inculeț, cu următoarele atribuții: „să cheme în timpul cel mai scurt adunarea poporană a Republicii Moldovenești, aleasă prin glăsuire obștească, de-a dreptul, deopotrivă și tănuită după sistemul proporțional; să împartă norodului muncitor tot pământul fără plată, pe temeiul folosirii drepte; să apere toate slobozeniile (libertățile) câștigate prin revoluție, precum slobozenia cuvântului, tiparului, credinței, cugetului, unirilor, adunărilor și grevelor, să cheazășuiască neatingerea persoanei și a locuinței și să așeze judecata dreaptă pentru tot norodul; să cheazășluiască pe deplin drepturi deopotrivă pentru toate noroadele ce trăiesc pe pământul Republicii Moldovenești, dându-le autonomia culturală - națională personală; să orânduiască treaba învățământului pe temeiul autonomiei și al naționalizării pentru toate popoarele Republicii Moldovenești; să ia măsuri pentru ca îndată să se încheie pacea fără răpiri de pământuri străine și fără despăgubiri de război, dându-se noroadelor dreptul de a-și hotărâ soarta, pacea trebuind să fie încheiată în înțelegere cu întovărășiții și cu toate noroadele Republicii Democratice Federative Rusești”⁷.

⁶ Documentul 150, Nr. 2, datat 5 februarie 1918. Preotul Regimentului 21 Infanterie P. A. către Protoieria Armatei, M.C.G., Serviciul Religios; Memoriu de activitatea depusă de subsemnatul la Regimentul 21 Infanterie, în intervalul de la 15 noiembrie până la 5 februarie 1918. Gheorghe Nicolescu, Gheorghe Dobrescu, Andrei Nicolescu, *Preoți în lupta pentru făurirea României Mari 1916 - 1919*, Editura EUROPA NOVA, București, 2000, p. 149 - 150.

⁷ Document nr. 2, „Declarația Sfatului Țării al Basarabiei”, 2/15 decembrie, Chișinău, în vol. *Relațiile româno - sovietice. Documente*, Vol. I, 1917 - 1934, Ministerul Afacerilor Externe al României, Direcția Arhivă Diplomatică, Ministerul Afacerilor Externe al Federației Ruse, Departamentul Istoric-Documentar, Editura Enciclopedică, București, 1999, p. 3 - 6.

Același Sfat al Țării proclama, pe data de 2 decembrie 1917, Republica Democratică Moldovenească, alegând și un organ decizional, Consiliul Directorilor Generali, care în perioada imediat următoare a pus bazele primelor structuri statale: armata și justiția. Situația politică a devenit din ce în ce mai tensionată, pentru că apăreau consecințele altei arme neconvenționale, foarte eficiente, utilizată de ideologii bolșevici - propaganda. Vladimir Lenin, președintele Sovietului Comisarilor Poporului, a trimis agitari, care trebuiau nu doar să destabilizeze armată rusă⁸, în ideea scoaterii Rusiei din război⁹ (negocierile de pace începând în ziua de 25 decembrie 1917 la Brest - Litovsk), ci trebuiau să contamineze și militarii români, inclusiv comunitățile urbane românești. Unul dintre aceștia a fost Semen / Semion Rochal, cel care crease în 1917, Republica Kronstadtului, cetatea insulară din Marea Baltică, ce apăra intrarea în estuarul fluviului Neva, deci calea maritimă spre Petrograd¹⁰. Pe acesta noul guvern de la Petrograd l-a desemnat pe S. Roshal drept comisar al trupelor ruse de pe frontul românesc¹¹.

Fostul generalul rus, Youri Nikiforovich Danilov (1866 - 1937)¹², în memoriile sale, publicate la Paris¹³, scrie că acțiunile agitatorilor au devenit atât de intense încât s-a luat decizia de a fi interzise mitingurile și s-au pus limite activității comitetelor¹⁴. Acesta evocă ziua de 25 iulie 1917, când generalul Dimitrie Grigorovici Scerbacev primește o telegramă de la Kerensky, Șeful Guverului provizoriu, prin care i se cerea oprirea ofensivei pe frontul românesc¹⁵. Comitetele vor răspândi rapid informația, astfel că este folosită

⁸ General A. I. Denikin, *La décomposition de l'armée russe et du pouvoir Février - Septembre, 1917*, Paris, 1925, pp. 186 - 204. Care Agitatorii incitau masa de soldați în cursul mitingurilor să distrugă ordinea internă din unitățile lor. Maria C. Stănescu, Costin Feneșan (editori), *Lenin și Troțki versus Ludendorff și Hoffman*, București, 1999, pp. 332 - 333.

⁹ Primul decret semnat de noua putere, bolșevică, a fost Decretul păcii. Hugo Fazio Vengoa *La Revolución Rusa de 1917: dilemas e interpretación*, în „Historia Crítica” Nr. 64 aprilie - iunie, 2017, p. 34.

¹⁰ Kronstadt era sediul marinei militare rusești, iar victoria marinarilor răsculați l-a făcut pe Troțki să îi numească „mândria și gloria revoluției ruse” Orlando Figes, *Revoluția Rusă, 1891 - 1924. Tragedia unui popor*, Editura Polirom, Iași, 2016, p. 98.

¹¹ Victor Serge, *El año I de la revolución rusa*, Siglo XXI Editores, S.A., 1999, p. 128.

¹² Youri Danilov, *La Russie dans la guerre mondiale 1914 - 1917*, Payot, Paris, 1927, p. 545 - 546.

¹³ A emigrat la Paris în 1917.

¹⁴ Începând din 19 iulie 1917, Armata a 11-a a început replierea, care a lăsat descoperit flancul Armatei a 8-a, ceea ce îl obligase pe generalul Kornilov, comandant al Grupului Sud - Vestic, să ordone și retragerea acesteia. În fapt se declanșase dezordinea, care a dus la înlocuirea comandanților de divizie și formarea unor detașamente speciale ce urmăreau dezertorii, situația fiind atât de gravă încât generalul amintit propune introducerea pedepsei cu moartea pe front. Youri Danilov, *op. cit.*, p. 545.

¹⁵ *Ibidem*, p. 546.

propaganda - prin agitatorii organizați în comitete, ca măsură de control asupra respectării ordinelor de la Petrograd¹⁶.

În condițiile acestor presiuni Consiliul Directorilor Generali, care reprezenta deja puterea executivă legală din Basarabia, susținut și de Blocul majoritar din Sfatul Țării¹⁷, a solicitat guvernului român, la 22 decembrie 1917/4 ianuarie 1918, trimiterea unui regiment ardelenesc care să fie pus la dispoziția autorităților basarabene. Socialiștii din Sfatul Țării s-au opus considerând că această chemare a armatei române în ajutor ar semnifica de fapt ocuparea țării și implicit ruperea de Federația Rusă.

De altfel, guvernul român primește o Notă de protest (29 decembrie 1917) de la Petersburg prin intermediul reprezentantului diplomatic român, Constantin Diamandy, prin care acțiunea armatei române este definită drept „criminală” și îndreptată împotriva revoluției ruse¹⁸, în condițiile în care Comitetul Revoluționar din Chișinău informase „că trupele române au ocupat micul oraș Leovo și mai multe sate din Basarabia, iar revoluționarii au fost împușcați”¹⁹. De asemenea erau menționate și acțiunile Comitetului revoluționar din Iași, membrii acestuia fiind arestați de autoritățile române²⁰. Studiind mai departe textul notei, aflăm că sunt solicitate informații privind măsurile pe care le-a luat „Guvernul României până acum pentru a pedepsi elementele criminale dintre ofițerii români și din birocrăția românească, care au îndrăznit să ridice mâna împotriva revoluției ruse”²¹. Putem constata o violență de necrezut a exprimării, amenințările fiind directe, formulate cu un aer de superioritate de partea ruso-ucraineană referitor la cei care sunt definiți: „conspiratori români contrarevoluționari, complici ai lui Kaledin”²²,

¹⁶ *Ibidem*.

¹⁷ Socialiștii din Sfatul Țării s-au opus considerând că această chemare a armatei române în ajutor ar semnifica de fapt ocuparea țării și implicit ruperea de Federația Rusă.

¹⁸ И. Н. Земсков, С. М. Майоров, И. В. Садчиков, В. М. Хвостов, Б. Е. Штейн, (I. N. Zemskov, S. M. Mayorov, I. V. Sadchikov, V. M. Khvostov, B. Ye. Shteyn) *Документы внешней политики СССР*. (Documentele politicii externe a URSS) Том 1. 7 ноября 1917 - 31 декабря 1918 г. - Moscow: Госполитиздат, 1959, docum 37 Нота Народного Комиссара Иностранных Дел Посланнику Румынии Диаманди, 16 (29) декабря 1917 (Notă a Comisarului Poporului pentru Afaceri Externe către Trimisul României Diamandi 16 decembrie (29) 1917), pp. 66 - 67.

¹⁹ *Ibidem*.

²⁰ *Ibidem*.

²¹ *Ibidem*.

²² Generalul de cavalerie Aleksei Maximovich Kaledin în Armata Imperială, liderul Kosacilor (1861 - febr. 1918).

*Shcherbaciov*²³ și Rada, absolut indiferent de ce posturi ocupă acești conspiratori în ierarhia românească”²⁴.

În absența unui răspuns din partea autorităților române, Sovietul Comisarilor Poporului l-a arestat pe Constantin Diamandy²⁵, alături de alți câțiva membri ai ambasadei și a hotărât ca toate relațiile diplomatice cu România să înceteze; Legația română și, în general, toți reprezentanții autorităților române să fie expulzați, pe cea mai scurtă cale, dincolo de frontieră; ca Tezaurul României, aflat în păstrare la Moscova, a fost declarat intangibil pentru - susțineau rușii - oligarhia română. Puterea sovietică își asuma răspunderea de a păstra respectivul tezaur, până la predarea lui în mâinile poporului român. De asemenea, gen. D. Scerbacev, fostul comandant - șef al frontului român, care s-a ridicat împotriva revoluției, a fost declarat dușman al poporului și pus în afara legii²⁶.

Generalul H. Berthelot lua și el în considerare necesitatea prezenței soldaților români în Basarabia cu caracter temporar însă, și strict militar, aceasta reprezentând de fapt poziția Franței, care nici ea nu dorea un conflict deschis cu noii conducători ruși.

Guvernul român a aprobat solicitarea primită prin Telegrama Consiliului Directorilor General din Chișinău²⁷, astfel că sunt trimiși inițial 1000 de voluntari, care urmau să plece de la Kiev spre Chișinău. Reacția autorităților române a fost moderată deoarece un conflict armat direct cu puterea bolșevică ar fi adus mari dezavantaje României, cum ar fi: încetarea relațiilor diplomatice și ocuparea țării de bolșevici - armata rusă fiind încă dispusă de-a lungul frontul românesc - deoarece era pe poziția de aliată, mai periculoasă, având în vedere că domina haosul; pierderea arhivelor și a tezaurului românesc trimise,

²³ Dimitrie Grigorovici Scerbacev, Comandant al frontului rus din Moldova în 1917-1918.

²⁴ *Notă a Comisarului Poporului pentru Afaceri Externe către Trimisul României Diamandi 16 decembrie (29) 1917, în op. cit.*

²⁵ Document nr. 6, „Comunicat al Guvernului Rusiei Sovietice cu privire la arestarea și eliberarea lui Constantin I. Diamandy, trimis extraordinar și ministru plenipotențiar al României la Petrograd”, 1/14 ianuarie 1918, Petrograd, în *Relațiile româno-sovietice. Documente*. Vol. I, 1917 - 1934, Editura Enciclopedică, București, 1999, p. 10 - 13. Va fi eliberat de Lenin pe 2 ianuarie 1918, sub presiune diplomatică. La 23 ianuarie 1918. Berthelot l-a informat pe generalul Tabouis, reprezentantul Franței la Kiev, că reprezentantul român în capitala rusă fusese arestat, calea ferată Ungheni - Chișinău tăiată în mai multe locuri, comunicațiile întrerupte. Gheorghe Cipăianu, *Generalul Henri Mathias Berthelot și Basarabia (Ianuarie-Februarie 1918)*, în vol. *Modernizare economică, socială și spirituală în Europa Est-Centrală, In honorem prof. univ. dr. Csucsuj Istvan*, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2017, p. 171.

²⁶ Document nr. 9, „Hotărâre a Sovietului Comisarilor Poporului al RSFS Ruse privind ruperea relațiilor diplomatice cu România”, 13/26 ianuarie 1918, Palatul Taurida, Petrograd, în *Relațiile româno-sovietice. Documente*. Vol. I, 1917 - 1934, p. 15 - 17.

²⁷ Arh. M. Ap. N., fond Microfilme, rola P11 1.2510, c 11.

pentru siguranță, în capitala Imperiului țarist (dispărut în 1917), represalii posibile asupra refugiaților români de la Odessa; posibilitatea de transformare a ceea ce mai rămăsese din România într-un câmp deschis, urmând să cadă victime și numeroși civili; blocarea aprovizionării, ceea ce ar fi însemnat sfârșitul conflictului în defavoarea României.

În același timp, pe frontul din Moldova, în zona Galaților, *„de la 1 ianuarie situația se schimbă: rușii încep să părăsească poziția de pe front și se adună cu toții în satele de pe malul stâng al Siretului, ca să treacă în Rusia. Atunci se iau măsuri preventive, însă fără vreun rezultat, căci ei se strâng în număr mare 8.000 oameni - o divizie și jumătate, cu 2 regimente de artilerie și 80 mitraliere”*²⁸.

În aceste condiții, Divizia 13 Infanterie, comandată de generalul de brigadă Ioan I. Popescu (Sanitaru), cu subunități de mitraliere și de artilerie, în cooperare cu Flota de Dunăre, după ce s-a concentrat în zona Berești, Tg. Bujor, Băneasa, Măstăcani a început la 7 ianuarie 1918 trecerea Prutului, fiind împărțită în două detașamente în două sectoare: Foltești - Vadul lui Isac (detașamentul „Prut”), ocupând după trei zile portul Reni și Oancea - Cahul (detașament „Bolgrad”), care ocupă Bolgradul pe 19 ianuarie. Tot aici ajunge și vedeta torpiloare nr. 6²⁹.

În perioada următoare armata română va desfășura în perioada 7 ianuarie - 27 februarie 1918 o acțiune de restabilire a ordinii de drept în Basarabia, devastată de armata rusă în retragere și de diferite formațiuni paramilitare înarmate. La acțiune vor participa 2 divizii de infanterie și 2 de cavalerie, care aveau efectivele reduse la 2/3 din cele de război, conform Păcii de la Bufta. La 14 ianuarie 1918, comandantul Diviziei 11 Infanterie, generalul Ernest Broșteanu și statul său major își vor face intrarea oficială în Chișinău fără lupte.

Revenind la începutul anului 1918, pe data de 31 decembrie / 12 ianuarie 1918, la Pechea, lângă Galați, o delegație rusească ajunge la comandamentul diviziei a 4-a pentru a anunța că începând de ziua următoare, 1/13 ianuarie, trupele ruse vor părăsi frontul și vor trece Prutul în Basarabia.

La Galați, Pr. Căpitan I. Mușețeanu povestește că: *„Rușii au fost lăsați să vină pe șoseaua națională Ivești-Galați - până la Barboși Movileni, iar aici au fost înconjurați de regimentul nostru”*³⁰ astfel: un batalion dinspre Galați, 2 companii dinspre Filești, lacul Calica și restul de 6 companii dinspre Șendreni

²⁸ Memoriu de activitatea depusă de subsemnatul la Regimentul 21 Infanterie, în intervalul de la 15 noiembrie până la 5 februarie 1918, în *op. cit.*

²⁹ Marin C. Stănescu, *Armata română și unirea Basarabiei și Bucovinei 1917 - 1919*, Editura Ex Ponto, 1999, Constanța, p. 100 - 120.

³⁰ Regimentul 21 Infanterie reprezentând trupa de manevră.

Sărdar spre apus. În a doua linie veneau Regimentul 6 Mihai Viteazul³¹, Regimentul 50 Putna³², Regimentele 5 Călărași³³ și 11 Siret, iar, ca artilerie, aveam 4 tunuri³⁴ (rușii peste 100) de 75 [mm] de la Regimentul 2 Artilerie, câteva tunuri calibru mare, ale marinei, așezate pe marginea de vest a orașului³⁵, plus vedetele de pe Dunăre³⁶. Rușii aveau în spate podul de pe Siret, de linie ferată, iar în față dealurile de la Barboși cu tranșee din linia a doua de apărare - fiind foarte bine adăpostiți. Lupta a început în ziua de Sf. Ion³⁷, pe la orele 4 p.m. și a ținut toată noaptea și toată ziua de 8 până seara la 7, când s-a terminat cu înfrângerea totală a rușilor ce au început să treacă Siretul la nemți. Totuși în ziua de 8, pe la orele 10 dimineața, noi am fost în mare pericol dinspre Galați, căci respinseseră trupa noastră până la 300 m de Țiglina, amenințând să intre în oraș, cu care ocazie ne-au luat două companii prizoniere cu comandanții lor. Dar, intrând în luptă și vedetele de pe Dunăre și ai noștri pornind din nou la atac, i-au pus pe fugă și i-au respins până la linia ferată. În dimineața zilei de 9 trupele noastre victorioase se aflau la podul de pe Siret, dezarmând pe rușii ce nu vruseseră să se predea la nemți - și aceasta numai infanteria, căci artileria nu s-a mai întors. Regimentul nostru a avut în această luptă 12 răniți și un mort, deși a fost în linia întâi³⁸.

³¹ Regimentul 6 Infanterie și Mitraliere „Mihai Viteazul”.

³² „La 8 Martie, trupele Regimentului 50 Infanterie și un escadron de cavalerie au pătruns în Cetatea Albă, iar la 12 Martie 1918, Comandantul diviziei (13 Infanterie, generalul Popescu Ion s.n) trecea în revistă trupele în centrul orașului”. Constantin Kirițescu, *Istoria războiului pentru întregirea României 1916 - 1919*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1989, p. 253.

³³ Din ordinul de operațiuni nr. 7253/17.01.1918, emis de către Marele Cartier General, „Divizia 13 Infanterie întărită cu Regimentul 5 Călărași va trece în Basarabia pentru a se concentra în zona: Bolgrad - Kazajaclia, Colonia Pandaclia, Cartierul diviziei (P. C.) la Bolgrad. Concentrarea se va face prin marșuri pe jos. Mișcarea va începe în dimineața de 18 ianuarie curent (1918). **Misiunea diviziei:** a) să asigure ordinea pe calea ferată și regulata funcționare a trenurilor; b) să asigure regulata funcționare a organelor și unităților noastre de exploatare care operează în zona Diviziei; c) să se pună populația, avutul ei și al ținutului la adăpost de jafuri și distrugeri”; Fond M. Ap. N., dosar 254, *Ordinul de operațiuni nr. 7253/17.01.1918*, emis de către Marele Cartier General, f. 1.

³⁴ Bateriile marinei de 120 mm, 75 mm și 105 mm, printre care bateria „Căpitan Bratu” care dispunea de obuze brizante de 120 mm.

³⁵ În cartierul Mazepa - orașul Galați.

³⁶ Vedetele de supraveghere, nr. 1: „Maior Constantin Ene”; nr. 2: „Căpitan Nicolae Lascăr Bogdan”; nr. 5: „Maior Gheorghe Șonțu” și nr. 7: „Locotenent Dimitrie Călinescu” fuseseră construite în șantierele navale „Thames Iron Works & Shipbuilding Co.” din Londra, în perioada 1907 - 1908, fiind dotate cu un tun de 47 mm Skoda, o mitralieră Maxim de 6,5 mm și două lansatoare de proiectile de 356 mm, amplasate de o parte și alta a bordajului.

³⁷ 7 ianuarie - Soborul Sf. Prooroc Ioan Botezătorul și Înaintemergătorul Domnului.

³⁸ Memoriu de activitatea depusă de subsemnatul la Regimentul 21 Infanterie, în intervalul de la 15 noiembrie până la 5 februarie 1918, în *op.cit.*

Ruşii, la care face referire Pr. Căpitan I. Muşţeanu, făceau parte din Corpul IV Siberian³⁹, ce erau conduşi de praporgicul (ofiţer inferior) Anghelof. Aceştia au participat la lupte cu o vedetă torpiloare, un escadron de cavalerie, o baterie grea de artilerie şi 6 mitraliere, două companii de mitraliere şi infanterişti bine pregătiţi (cca 12 000 de oameni), ce luptaseră în războiul ruso-japonez (1904 - 1905)⁴⁰.

Cât priveşte partea românească, aceasta era de fapt o parte din Armata 2 Română dispusă de pe linia Galaţilor, având drept şef pe Comandantul militar al Judeţului Covurlui, căpitanul comandor Constantin Niculescu Rizea, ce primise ordin să apere oraşul⁴¹, ajutat fiind de ceilalţi ofiţeri, Comandant al trupelor de operaţie pentru apărarea Galaţiului, adică Brigada 8 Infanterie, aparţinând Diviziei a IV-a a armatei române - colonelul Bucur Bădescu, de Comandandorul Nicolae Puricescu şi de echipajele celor patru vedete şi ai şalupei dotată cu mitraliere, precum şi de militarii bateriilor marine de coastă, de piloţii avioanelor din Escadrila Farman 5 de Recunoaştere şi Bombardament din Grupul 3 Aeronautic, precum şi ai Escadrilei de monoplane Nieuport, din Grupul 2 Aeronautic, de Fotograficul locotenent observator Grigore Gafencu, de militarii Regimentul 21 Infanterie sub comanda generalului Alexandru Gorski, reprezentând trupa de manevră, de cei ai Regimentului 27 Infanterie, condus de maiorul Vulcănescu, precum şi cei ai Regimentului 6 Infanterie şi mitraliere „Mihai Viteazul” condus de maiorul Constantin Milicescu, aparţinând Batalionului 2, de militarii Regimentului 64 şi 50, de cele 2 escadroane de cavalerie şi de Regimentul 50, aflat sub comanda locotenent colonelului Diamandi Genuneanu şi nu în ultimul rând, de Compania de Pompieri a oraşului, comandată de Subl. Ioan Nicolau (în perioada 1911 - 1930).

Pentru apărarea oraşului Galaţi s-au dat lupte grele în 7 - 8 ianuarie 1918, ruşii fiind în cele din urmă învinşi şi împinşi spre gara Barboşi şi podul peste Siret⁴². Au căzut în luptă 26 de militari români şi au fost 70 de răniţi înregistraţi⁴³.

Citim mai departe, în Memoriul Pr. Căpitan Ioan Muşţeanu: *„La 12 ianuarie ne-am mutat în Galaţi, regimentul nostru ocupând sector în faţa oraşului, în Dobrogea şi peste Siret, în faţa Brăilei, la Vădeni. În această situaţie, vizitez din când în când trupele de pe front, 40 km, vorbindu-le şi îmbărbătându-i. Trupa care stă în repaus în Galaţi, un batalion merge în*

³⁹ Paul Păltânea, *Istoria oraşului Galaţi de la origini până la 1918*, II, Editura Partener, Galaţi, 2008, p. 267.

⁴⁰ *Ibidem*.

⁴¹ *Ibidem*.

⁴² *Ibidem*.

⁴³ Constantin Kiriţescu, *Istoria războiului pentru întregirea României, 1916-1919*, Ed. Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1989, pp. 207 - 210.

fiecare duminică la biserică. Asemenea, în zilele de 24 ianuarie și 2 februarie s-a ținut câte o șezătoare. Soldații sunt sănătoși și plini de voieșie. Au hrană din destul, mai ales că aici se găsește mult pește, afară de aceasta orașul Galați ne dă carne de la abator pentru trupă, mai în fiecare zi. ...Dorindu-vă sănătate, rămân prea supus și plecat al D-voastră, Căpitan preot Mușățeanu, Regimentul 21 Infanterie”.

Aproximativ 500 de militari români au reușit să apere orașul Galați în ciuda inferiorității numerice, raportul fiind de 1/10, iar pentru cinstirea memoriei lor, municipalitatea Galați a comandat ridicarea unui monument, în anul 1925, cunoscut sub numele „Apărătorii orașului Galați – 7 - 9 ianuarie 1918”, lucrare executată de sculptorul gălățean de origine greacă Ioannis N. Renieris⁴⁴, demolată de autoritățile comuniste din România, în 1962 / 1963.

*

Această bătălie de la Galați, din ianuarie 1918, a reprezentat una dintre primele confruntări armate desfășurate după regulile unui război modern, în care toate tipurile de arme sunt implicate și colaborează perfect, în cazul nostru artileria, aviația, cu dublu rol, de recunoaștere, dar și de susținere a armatei terestre prin bombardament, apoi flota, a cărui tir a apărut și susținut soldații, care au ajuns în final la lupta corp la corp. Fără îndoială, un rol important l-a avut și unitatea de transmitere a informației - prin telefon, astfel că s-a putut realiza o foarte bună coordonare între toate corpurile de armată. De asemenea, strategia utilizată a fost eficientă. Rușii au fost lăsați să ajungă singuri într-o mare concentrare - în fața podului peste Siret, astfel că a fost evitată risipirea lor prin localitățile din jurul Galaților, iar pe de altă parte, punerea lor în imposibilitatea de a se desfășura pe flancuri, a limitat pierderile de vieți omenești în rândul armatei române și în același timp, încheierea destul de rapid a conflictului fără drept de apel.

În urma victoriei armatei române, nu doar frontul a fost salvat, ci și bolșevizarea pe moment a altor corpuri de armată rusești (cu un efectiv de cca. un milion de oameni) și chiar încercarea, prin presiunile din celelalte puncte, Pașcani și Spătărești - Fălticeni, de a bolșeviza spațiul Moldovei. Să nu uităm că orașul era cel mai sudic punct de pe linia frontului în 1918, amplasat pe frontiera cu Rusia, prin Basarabia, ocupată în 1821 de Imperiul țarist.

După această victorie, Basarabia a putut primi ajutorul armat pe care l-a solicitat, astfel încât să reușească să se protejeze de jafurile și crimele armatei ruse ce se retrăgea în mare dezordine și să-și apere independența, un prim pas spre îndeplinirea unui ideal, cel al „unirii cu Țara” - în martie 1918.

---

⁴⁴ Tatăl său, Nicolae P. Reniers emigrase din Pyrgos, Tinos, Grecia, în România, în 1850, stabilindu-se în Galați.